

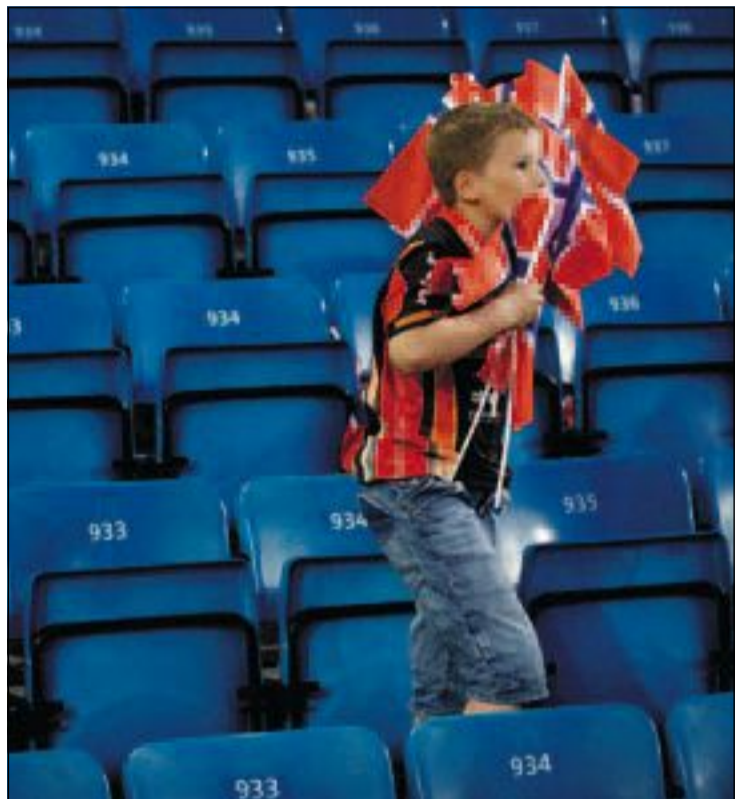
Support: Børs og katedral går ikke friksjonsløst sammen i moderne fotball.

Tribunefeber

De siste par tiårene har fotballen utviklet seg i et forrykende tempo. Billettprisene har gått i været, ståplasser er blitt erstattet med sittetribuner, kampene er blitt spredt over flere dager og tidspunkter, og de tradisjonelle supporterne har i mange land måttet vike plass i takt med at fotballen har blitt en mer familie- og tv-vennlig underholdningsform. For mange supportere har dette gitt opphav til det Hans K. Hognestad og Arve Hjelseth kaller «eit schizofrent spenn mellom behovet for ein verdibasert autonomi og kapitalavhengige ønske om finansielt krevjande sportslege satsingar.»

Hognestad og Hjelseth har samlet og redigert bidrag fra en rekke norske og internasjonale akademikere, som høsten 2010 var samlet til et seminar om fotballsupportere. Resultatet er en svært leseverdige, variert og underholdende bok.

For å motvirke en utvikling i retning av stadig mer kommersialisme og tv-kos, har supportere mange steder organisert seg, framsatt krav og arrangert «sitt-ned-og-vær-stille»-aksjoner. Noen steder har man lyktes svært godt (Tyskland), andre steder har man så å si tapt (England). Også i norsk klubb fotball finnes det store forskjeller. Den enorme og sjelløse gymnsalen på Fornebu der Stabæk trodde de skulle spille hjemmekampene sine

UNIK: «Kampen om tribunen» viser hva som skiller fotballen fra andre idretter. **FOTO:** KYRRE LIEN, NTB/SCANPIX

står som et skrekkeeksempel på hvor galt det kan gå, men klubber som Vålerenga og Brann viser at supporterne også kan lykkes i å påvirke

” Heller ikke i fotballen finnes det noen blind determinisme.

veivalgene klubbene tar i betydelig grad.

At boka har sitt opphav i et seminar om supportere trer tydelig fram i mange av bokas bidrag, og typologier over ulike tilskueridentiteter opptar mye av plassen. Boka er utvilsomt akademisk i språk og i tilnærming, men først og fremst ved at den rydder, kategoriserer, analyserer og klargjør. Noen ganger evner forfatterne til og med å kombinere dette med språk-

SAKPROSA

Hans K. Hognestad og Arve Hjelseth (red.)
Kampen om Tribunen – Fotball, identitet og makt
Akademika forlag 2012, 308 sider

lig eleganse, som når bokas redaktører omtaler fotballstadijonene som «børsdrevne katedraler». Det er et begrep som fint fanger opp de mange motstridende tendensene innenfor den moderne fotballen.

Richard Giulianottis berømmelige skille mellom supportere, tilhengere, fans og flanører (i en artikkel fra Journal of Sport and Social Issues i 2002, som her endelig foreligger på norsk) går som en rød tråd gjennom boka. Flere bidragsyttere diskuterer hvorvidt slike identiteter kan – eller må – sameksistere, eller om de av nødvendighet vil utelukke hverandre. Fordelen med det nesten overdrevne fokuset på supporterens som handlende subjekt, er at det får fram det

vesentlige poeng at det heller ikke i fotballen finnes noen blind determinisme. Dessuten illustrerer det utmerket hva som skiller fotball fra andre idretter. Som Anthony King påpekte i «The End of the Terraces» (2002), er fotballsupportere en vesentlig del av produktet de konsumerer: «the fans are asked to purchase what they themselves are actively and imaginatively creating: the spectacle of support».

Bokas beste bidrag står Ole Erik Klinge for. Han har noen gode observasjoner fra det italienske ultras-miljøet (såkalte «fanatiske» fotballsupportere), og noen metodologiske poenger jeg håper finner veien til den internasjonale forskningslitteraturen. Et av hans poenger er at forskere uforvarende kan bidra til å styrke reaksjonære og voldelige krefter i ultras-miljøet, og svekke motkrefte deres tilsvarende. Giulianottis beslektede poeng om at tradisjonister ikke nødvendigvis er «aggressive innfødte» – sjåvinister, romantikere og fremmedfiendtlige – kommer også ypperlig fram i Nina Reims gode artikkel om supporter-autonomi og VIF-Klanen.

Det er en vesentlig styrke ved boka at den gir plass også til gode anekdoter og historier fra det aktive supporter-miljøet i Norge, og at forskerne selv virker pasjonert opptatt av det de skriver om.

Jonas Bals

bokmagasinet@klassekampen.no

Dialogisk: To poeter bryter ut av det nasjonale og inn i hverandres språk.

Gjennom hinner

Påfallende mange diktsamlinger kretser for tida rundt motiver som grenser, hinner og flater. Den siste jeg skrev om var Ellen Grimsmo Foros' «Åkeren», hvor jordbrukets dyrking av overflater ble poetisk sidestilt med erfaring av hud og menneskekropper.

Boka med tittelen «Du skal dela namn med ein sjeldan fugl» inngår i Tur forlags serie kollektive tekster kalt Skando, i dette tilfelle formet av to poeter som skriver norsk og dansk. At samlingen utforsker grenser mellom ulike språk, «jeg» eller bevisstheter, er dermed ikke så merkelig. Likevel blir jeg fascinert av hvordan sunnmøringen Hilde Myklebust og københavneren Katinka My Jones fra første side skaper grensprengende poetiske bilder, gjerne knyttet til

POESI

Hilde Myklebust & Katinka My Jones
Du skal dela namn med ein sjeldan fugl
Tur forlag 2012, 48 sider

forskjeller som mellom luft og vann:

*huset styrter i vand
fiskene svømmer forbi de
buldrende vinduer*

Er ikke språket også et hus? Har man først begynt å lese

dikt langs slike linjer, kan mye åpne seg. Skando-serien bringer sammen poeter fra Sverige, Danmark og Norge. Seriens redaktør, Carina Elisabeth Beddari, vil utforske litteratur som ikke først og fremst defineres som nasjonal. Dermed sprenges grenser på mange plan, slik Ida Börjel fikk fram i sin omtale av den første boka i serien, Tina Åmodt og Ida Sälls «Syntesen», her i fjor sommer.

Professor i nordisk litteratur, Per Thomas Andersen gir denne uka ut en bok (omtalt i Bokmagasinet på side 10–11) som kan belyse hvordan Skando-serien er del av et videre mønster: Betydningen av nasjonallitteraturer tones ned, til fordel for noe annet, større; poesien utfolder seg i et kosmos, i en større verden enn nasjonenes små språkfelleskap.

Dermed blir de mange diktene som sprenger hinner

eller grenser i «Du skal dela namn med ein sjeldan fugl» leselige på flere måter. For eksempel etter bilder av tomme eggeskall, hvor en fugl har fløyet, som her:

*du hakka hol på en lengt
vrei deg ut av ditt eige
slik bokstavar vert fødde
på nytt
i kvart einaste ord*

Det er et vakkert bilde, som også belyser bokas litt kronglete tittel: en bokstav fødes på ny i hvert eneste ord, på hvert eneste språk den kan brukes i.

Hvordan forstå det på samme tid triste og håpefullt underlige at språk både gir mulighet til en form for gjenskapning av det tapte, for eksempel et kjærte minne – og at det samme språket, i den samme handlingen, ugjenkallelig fjerner oss fra det vi er

knyttet til? Mange av diktene lyser inn mot mørket i dette spørsmålet. Jones skriver kompakt og godt:

*nej, jeg siger det ikke som det
er
men som det bliver
[...]
navnet på det for enden av
linen
lyden som en eksplosion, som
lyden af is
der giver sig med et smæld
sprækken der breder sig under
dine fødder
hurtige lyn*

Nasjonalspråkene bærer oss kanskje slik, som is på vannet. Isen utvider seg, slår sprekker i alle retninger. Språk blandes, på godt og ondt. Noen truer også utenfra. Skando-serien gir økt innsikt i det som skjer, as we're speaking, writing, reading.

Tom Egil Hverven

tom.egil.hverven@klassekampen.no